

نگاه به توان داخل برای قوی کردن اقتصاد؛ آرمان همیشگی انقلاب

در نگاه امام خمینی(ره) بنیان اصلی مقابله مؤثر با نظام سلطه و استکبار جهانی مقاومت کردن اقتصاد با دمیدن روحیه خودباوری یا همان استقلال فرهنگی است.

به گزارش ایکتنا: گروه سیاسی - در نگاه امام خمینی(ره) بنیان اصلی مقابله مؤثر با نظام سلطه و استکبار جهانی مقاوم کردن اقتصاد با دمیدن روحیه خودباوری یا همان استقلال فرهنگی است. بر همین مبناست که ایشان بارها از عبارت مجاهدت اقتصادی برای دستیابی به استقلال اقتصادی استفاده می کنند و می فرمایند: « امکان ندارد که استقلال به دست بیاید، قبل از اینکه استقلال اقتصادی داشته باشیم. اگر ما بنا باشد که در اقتصاد احتیاج داشته باشیم، در چیزهای ‏‏‏‏‏ دیگر هم وابسته خواهیم شد.»

نگاه به توان داخل برای قوی کردن اقتصاد؛ آرمان همیشگی انقلاب

۱۵ بهمن ماه در عناوین ایام الله دهه فجر ۱۳۹۸ «مدیریت جهادی، اقتصاد مقاومتی، رونق تولید» نام گرفته است. این سه محور نیز در بیانات امام خمینی(ره) به عناوین گوناگون مطرح شده است که می توان آن را حول یک دال مرکزی به نام استقلال اقتصادی، خودکفایی و عدم وابستگی تحلیل و بررسی کرد.

یکی از مسائلی نیز که پس از تشکیل حکومت اسلامی در کلام امام مطرح شد بحث شکل گیری نظام اقتصادی اسلامی بود تا از این طریق استقلال اقتصادی، خودکفایی و بی نیازی از بیگانگان محقق شود. در واقع امام(ره) با این تأکید جامعه را به این امر توجه می دهند که مقابله با نظام سلطه مستلزم برخورداری از اقتصادی قوی مبتنی بر توانمندی داخلی و نه متکی بر نفت و واردات است تا بتواند در مقابل توطئه های غرب و شرق در آن دوره تاب آوری یا به تعبیر رهبر معظم انقلاب مقاومت کند. در این راستا در کلام امام خمینی(ره) عباراتی مانند مجاهدت اقتصادی یا جنگ اقتصادی فراوان مشاهده می شود که بیانگر نوع نگاه امام(ره) به راه های تحقق استقلال اقتصادی است که در بیانات رهبر معظم انقلاب به اقتصاد مقاومتی یاد شده است.

امام خمینی(ره) در یکی از بیانات خود در این باره می فرمایند: «شما در حال جنگید، در حال جنگ اقتصادی و این خود يك محاربه ای بین اسلام و کفر است ... این تنها موعظه نیست... نجات دادن يك کشور اسلامی از زیر بار ظلم و از زیر بار استعمار است. نجات دادن مملکت اسلامی يك تکلیفی است که انسان موظف است انجام بدهد... امروز ملت شما در حال جنگ اقتصادی است... در اینجا دیگر اختیار با مردم نیست، اختیاری است که در دست خداست و او امر کرده است که ما نباید تحت نظارت يك کشور و یا تحت بیرق کفر باشیم. این یکی از مسائل مهم اسلام است و باید کوشش کنیم و اقتصاد خود را اداره نماییم. باید قیام کنیم و غافل نباشیم. باید همه قشرهای ملت، هر کس هر جوری که می تواند تولید بکند» (صحیفه نور، ج ۱۱، ص ۱۱۷)

جنگ اقتصادی به مثابه جنگ نظامی

در این سخن امام خمینی(ره) جنگ اقتصادی را امری در حد نجات کشور در مبارزه اسلام و کفر به مثابه یک جنگ نظامی تصویر کرده که اگر در این نبرد غفلت شود سلطه بیگانه بر کشور به مانند دوران ستمشاهی همچنان باقی خواهد ماند. نکته مهم اینکه در این کلام امام(ره) تأکید بر تولید توسط همه اقشار به صراحت مشاهده می شود.

در جای دیگر امام(ره) بر مسئله ضرورت استقلال در همه ابعاد از جمله اقتصاد تأکید کرده و می فرمایند: « باید زحمت بکشیم تا در همه جناح ها ‏‏‏‏‏ خودکفا باشیم. امکان ندارد که استقلال به دست بیاید، قبل از اینکه استقلال ‏‏‏‏‏ اقتصادی داشته باشیم. اگر ما بنا باشد که در اقتصاد احتیاج داشته باشیم، در چیزهای ‏‏‏‏‏ دیگر هم وابسته خواهیم شد. و همین طور اگر در فرهنگ، ما وابستگی داشته باشیم، ‏‏‏‏‏ در اساس مسائل وابستگی پیدا می کنیم. مع الأسف تبلیغاتی که در طول تاریخ ‏‏‏‏‏ باید بگوییم شده است، از آن وقتی که این خارجی ها راه پیدا کردند به کشورهای شرقی، ‏‏‏‏‏ تبلیغاتی که شده است اسباب این شده است که شرقی ها این گمان را پیدا کردند که هر چه ‏‏‏‏‏ کمال هست در غرب است. و این اسباب این شده است که خودشان را به گلی در مقابل ‏‏‏‏‏ غرب و در مقابل شرقی که نظیر اوست و در مقابل امریکا و این ها باختند... اگر ما بخواهیم مستقل باشیم، باید از همه جهات خودمان را مستغنی کنیم، و از حالا ‏‏‏‏‏ در صدش

برآییم. از حالا باید؛ حالایی که مملکت شده است مال خودتان و دست‌های شما؛ اما کوتاه شده است، و امید است تا آخر کوتاه باشد، و این خیانتکارها هم رفتند و این ریشه‌های گندیده‌شان مانده است. ما باید به این مملکت که مال خودمان شده است حالا دست‌های ما را بکنیم؛ مثل خانه‌ی خودمان باید خدمت کنیم. و از الان درصد این برآییم که خودمان را مستغنی‌کنیم؛ دست‌های ما را از این غرب و شرق بکنیم.» (صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۴۳۳)

در اینجا امام(ره) استقلال اقتصادی را پایه اصلی استقلال در حوزه‌های دیگر بیان کرده و در عین حال احیای روحیه اعتماد و اتکا به خود را ضرورت حرکت در مسیر خودکفایی و استقلال اقتصادی می‌داند. تعبیر مجاهد برای تولیدکنندگان

نکنه حائز اهمیت این است که در نگاه امام(ره) تولیدکنندگان و صنعتگران و کشاورزان همانند مجاهدان در جنگ نظامی هستند؛ «امروز شما باید دامن به کمر بزنید و در رشد صنایع این کشور و در رشد تولید این کشور دامن به کمر بزنید و همت بگذارید و فعالیت بکنید. فعالیت شما امروز برای کشور اسلامی یک عبادت است. شما امروز همه‌تان با ایده اسلامی در حال عبادت هستید. چه در کارخانه‌ها و چه در مواردی که به صنعت مشغول هستید و چه در کشاورزی... شما در خدمت اسلام هستید. شما مجاهد هستید در پشت جبهه‌ها. همان طوری که مجاهدین ما در جبهه‌ها مجاهدت می‌کنند و عبادت خدا را در آنجا می‌کنند، شما هم در پشت جبهه‌ها هستید و عبادت خدای تبارک و تعالی را با همین کارهایتان انجام می‌دهید.» (صحیفه نور، ج ۱۸، ص ۱۹۱)

این امر از جایگاه رفیع مقوله تولید و کار اقتصادی در اندیشه اسلامی و به تبع آن تفکر امام(ره) حکایت دارد. در عین حال امام(ره) به طور جزئی نیز به ارائه رهنمود در جهت پیشرفت اقتصادی برای تحقق استقلال اقتصادی پرداخته و توجه به کشاورزی و قطع وابستگی به نفت را به منزله دو اصل کلی بیان می‌دارند:

- «کشاورزان در هر کشوری که مثل کشور ما باشد، اصل در امور هستند. کشور ایران کشور کشاورزی است؛ زمین زیاد دارد، آب زیاد دارد و افراد هم زیاد، ما اگر چنانچه از حیث کشاورزی خودکفا نشویم و دستمان پیش قدرت‌های دیگر دراز بشود و به عبارت دیگر گدایی کنیم، از آنها یا فرض کنید که پول هم بدهیم به آنها، لکن وابسته‌ایم. کشاورزان عزیز می‌توانند که ایران را از وابستگی در این بعد نجات بدهند و این را یک عبادت شرعی حساب کنند؛ و عبادت است کشاورزی، که در اسلام آن قدر به آن اهمیت داده شده است.» (صحیفه نور، ج ۱۸، ص ۱۸۹)

- «ایران امکانات و ظرفیت‌های مختلف و فراوانی برای رشد اقتصادی دارد که اگر نفت هم نباشد بتواند به رشد خود و از بین بردن فقر نائل شود، از قبیل معادن مختلف که در صنایع اهمیت زیادی دارد و همچنین امکانات کشاورزی و دامداری و مهم‌تر از همه وجود استعدادهای سرشار و خلاق انسانی.» (همان، ج ۴، ص ۱۹۱)

قطع وابستگی به نفت و اتکا به توان داخلی

ایشان بر همین مبنا ضمن مخالفت با دولتی کردن همه امور بر شرکت دادن مردم در عرصه اقتصاد نیز تأکید می‌کنند؛ «یک دولت محدود نمی‌تواند کار کند، باید چهل میلیون جمعیت را در صحنه نگه دارد و نگهداری به این است که شما بازار را می‌خواهید نگه دارید، بازار را در کارها شریک کنید، بازار را کنار نگذارید» و این امر یکی از اصول بنیانی تحقق اقتصاد مقاومتی و رونق تولید است. لذا امام(ره) تأکید فراوانی بر حمایت از تولیدکنندگان داخلی و تولید ملی و قطع وابستگی به نفت دارند تا جایی که بیان می‌دارند: «ما از نفت استفاده خواهیم کرد ولی دلیلی ندارد که همیشه صادر کننده آن باشیم. ما چیزی را که نداریم و به آن نیاز داریم، از خارج می‌خریم ولی چرا خود تولیدکننده مایحتاج خود نباشیم، سیاست ما همیشه بر مبنای حفظ آزادی و استقلال و حفظ منافع مردم است که این اصل را هرگز فدای چیزی نمی‌کنیم؛ این همان نگاه راهبردی و استراتژیک در عرصه اقتصاد است که سال‌هاست رهبر معظم انقلاب و بسیاری از اقتصاددانان کشور نیز بر آن تأکید می‌کنند و آن را پایه و بنیان اقتصاد مقاومتی می‌دانند.

براین اساس می‌توان گفت امام خمینی(ره) صرفاً با نگاهی شعاری و بی‌توجه به واقعیت بر جهاد اقتصادی و خودکفایی تأکید نمی‌کنند بلکه با دست‌گذاشتن بر روی واقعیت ظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخلی کشور؛ عرصه کشاورزی، معادن سرشار و مهم‌تر از همه نیروی انسانی خلاق، تحقق استقلال اقتصادی را تنها از مسیر قوی کردن اقتصاد یا به تعبیر امروز تاب‌آوری اقتصادی با رونق تولید و حمایت از تولیدکنندگان داخلی بیان می‌دارند و این راه همچنان امروز هم پیش روی ماست و دولت‌ها باید در جهت قطع وابستگی به نفت و فعال کردن ظرفیت‌های مغفول مانده اقتصادی گام‌های بلندتر و مؤثرتری بردارند.